

Інформація про стан і розвиток страхового ринку України за I півріччя 2004 року

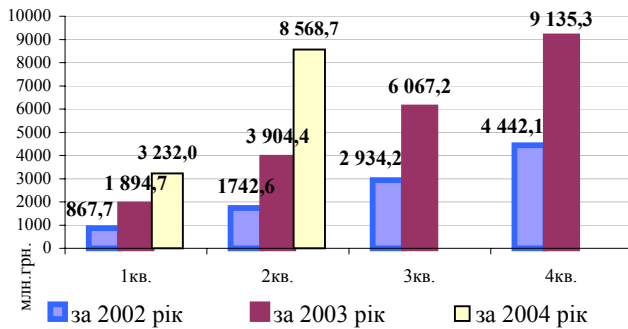
I. Розміри страхового ринку. Ключові показники

1. Кількість страхових компаній станом на 01.07.2004 р. – **374** (за станом на 01.07.2003 р. – **350**). В тому числі **37** страховиків, які здійснюють страхування життя та **337** страховиків, які здійснюють види страхування інші, ніж страхування життя.

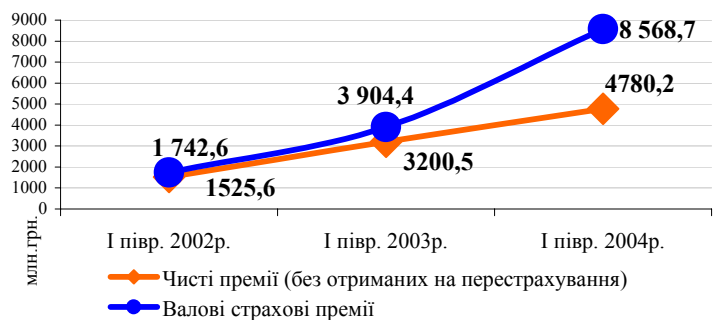
2. Страхові премії

2.1 Загальна (валова) сума страхових премій, отриманих страховиками за I півріччя 2004 року, становить **8 568,7** млн. грн. У порівнянні з I півр. 2003 року обсяги вказаного показника зросли на **4664,3** млн.грн. (у **2,2** рази). Сума страхових премій, отриманих безпосередньо від страхувальників, за I півр. 2004 року, становить **4 780,4** млн.грн., в тому числі від страхувальників-громадян - **437,2** млн.грн.

Страхові премії (поквартально) наростаючим підсумком за 2002-2004рр.

Обсяги валових страхових премій, у тому числі чистих премій (без отриманих від перестраховальників) за 2002-2004рр.

2.2 За останні 3 роки (з 2001 по 2003 рр.) страхові премії зросли в 3 рази в абсолютних цифрах. Темпи приросту страхових премій за 2001-2003 роки: приріст за 2001 р. у порівнянні до 2000 р. становив 42%, в 2002 р. порівняно з 2001 р. - 83,5%, в 2003 р. порівняно з 2002р. - 105,6%. За I півр. 2004р. до I півр. 2003 року - 119,5%.

2.3 Концентрація

Частка надходжень перших трьох страхових компаній на страховому ринку України:

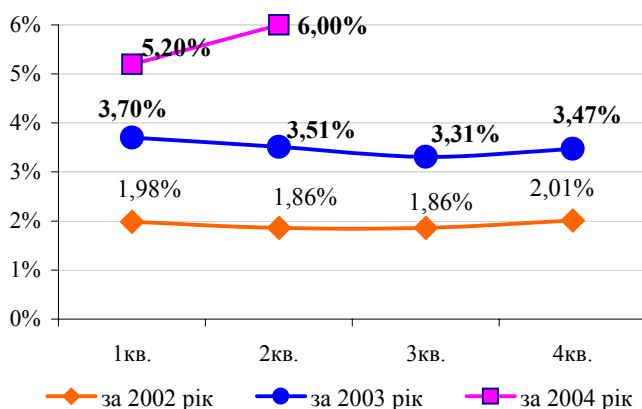
- від загальних (валових) страхових премій по Україні становила 30,85%, за I півр. 2003р - 27,52%
- страховиків, які здійснюють види страхування інші, ніж страхування життя у страхових преміях з цих видів становила 31,12%, за I півр.2004 року - 27,53%;
- страховиків, які здійснюють страхування життя у преміях з страхування життя становила 56,19%, за I півр. 2003р. - 71,53%.

Розрахунок конкуренції (індекс Герфіндаля) на страховому ринку України:

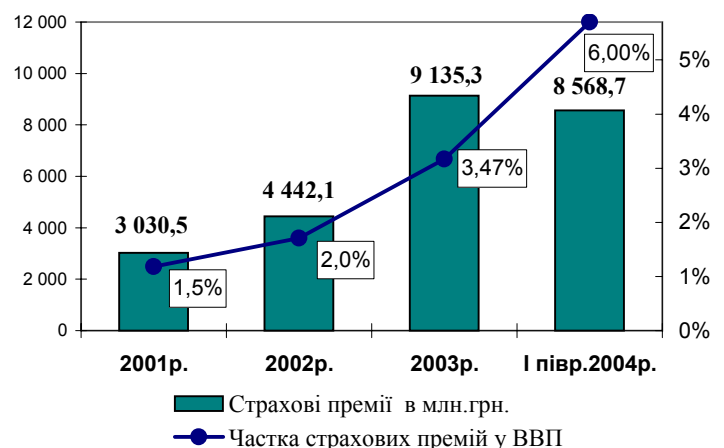
- в цілому по страховому ринку величина індекса Герфіндаля становила 453,5, за I півр. 2003р. - 388,8;
- на ринку видів страхування інших, ніж страхування життя - 461,5, за I півр. 2003р. - 389,0;
- на ринку страхування життя - 1383,2, за I півр. 2003р. - 2078.

2.4 Частка страхових премій у валовому внутрішньому продукті України (ВВП) становила 6,0%.

Частка страхових премій у ВВП (2002-2003рр.,1кв.2004) у розрізі кварталів наростаючим підсумком

Валові страхові премії та частка у ВВП за останні 3 роки (2001-2003рр.та I півр.2004)

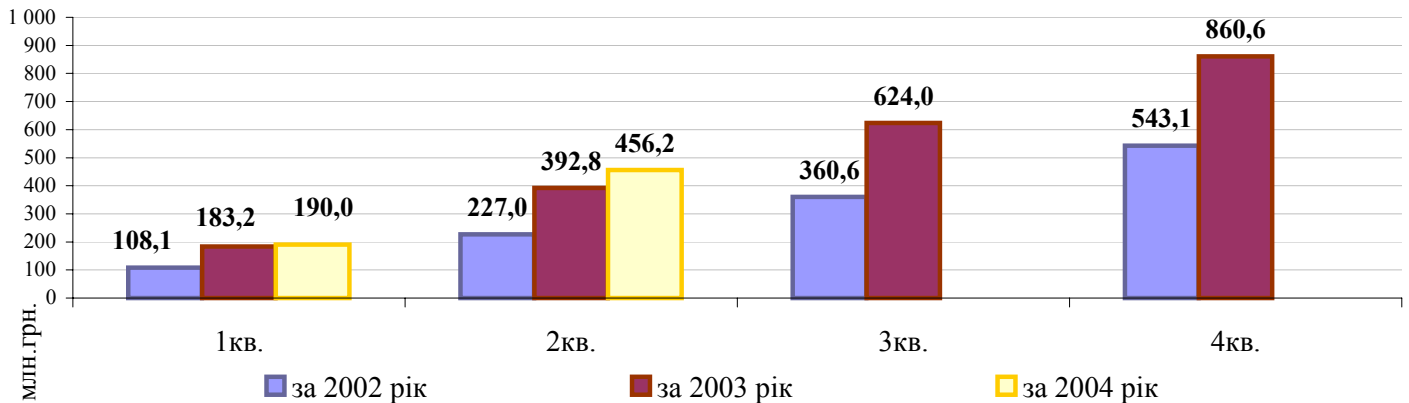

3. Страхові виплати

3.1 Загальна (валова) сума страхових виплат, здійснених страховиками за I півр. 2004 року, становила **456,2** млн. грн. У порівнянні з I півр. 2003 року сума страхових виплат зросла на **63,4** млн. грн. (у **1,16** рази). Обсяг виплачених безпосередньо страхувальникам страхових сум/відшкодувань становив **425,4** млн. грн., в тому числі страхувальникам-громадянам **204,2** млн. грн.

3.2 За останні 3 роки (з 2001 по 2003 рр.) страхові виплати зросли більш ніж в 2 рази. Темпи приросту за 2001 р. у порівнянні до 2000 р. становили 4,2%; в 2002 р. порівняно з 2001 р. - 28,0%; в 2003 р. порівняно з 2002 р. - 58,5%. У I півр. 2004р. порівняно з I півр. 2003р. - на 16%.

Страхові виплати за 2002-2004 рр. (поквартально, наростаючим підсумком)

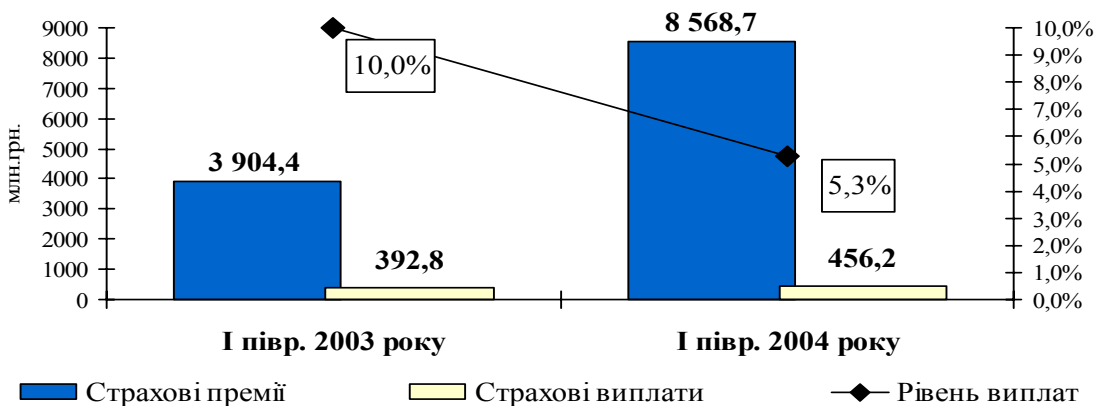

4. Рівень страхових виплат

(рівень страхових виплат розраховується як відношення фактичних виплат до отриманих страхових премій)

4.1 Рівень страхових виплат за 2003 рік становив **9,4%**, що в порівнянні з 2002 роком знизився на **2,8%**. За I півр. 2004 року рівень страхових виплат набув ще більш суттєвого зниження та становив лише **5,32%**, за I півр. 2003 року - **10,0%**. Рівень страхових виплат безпосередньо страхувальникам (відношення страхових виплат, які здійснені безпосередньо страхувальникам до страхових премій, отриманих від страхувальників) склав **8,08%**, страхувальникам-громадянам **46,7%**.

Страхові премії, страхові виплати та рівень виплат у I півр. 2003 та I півр. 2004рр.

II. Види страхування

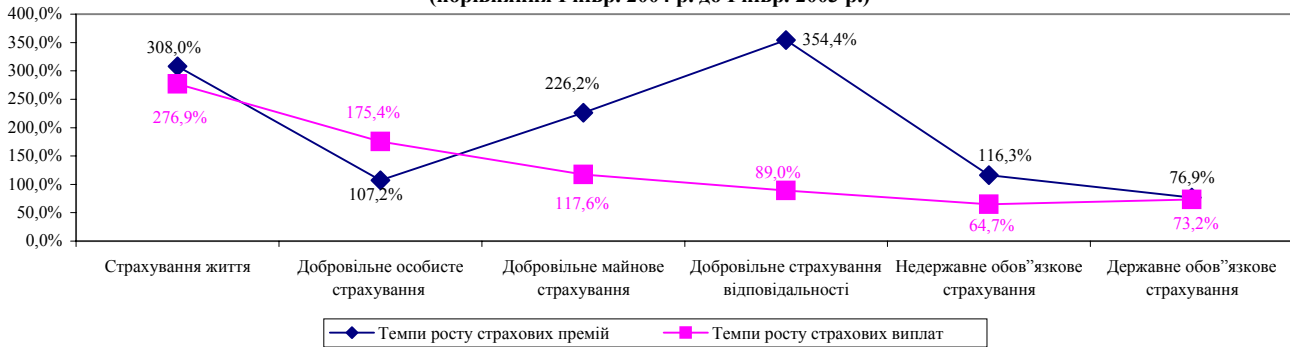
1. Темпи росту страхових премій та страхових виплат за видами страхування

1.1 За I півріччя 2004 року збереглися річні тенденції щодо збільшення темпів росту страхових премій з страхування життя - у 3 рази у порівнянні з I півріччям 2003 року. За аналогічним порівнянням у 2,26 разів зросли страхові премії з майнового страхування. Вже традиційно, страхування фінансових ризиків займає половину від всіх надходжень страхових премій по ринку (за I півр. 2004р. - 51%), в преміях з добровільних видів страхування - 53,2%. Лише за видами державного обов'язкового страхування відбулося зниження страхових премій на 23,1% проти I півр. 2003 року.

Зросли темпи росту страхових виплат з добровільного особистого страхування - до 175,4%, страхування життя - 276,9%, з добровільного майнового страхування - 117,6%. З інших видів страхування відбулося зниження темпів росту у порівнянні до аналогічного періоду 2003 року, а саме з *страхування фінансових ризиків темпи спаду становили 26,3%*, з недержавного обов'язкового страхування - 64,7%, з добровільного страхування відповідальності - 89,0% та 73,2% з державного обов'язкового страхування. Страхові виплати за всіма видами страхування у I півр. 2004 року порівняно з I півр.2003 року зросли лише на 16,1%.

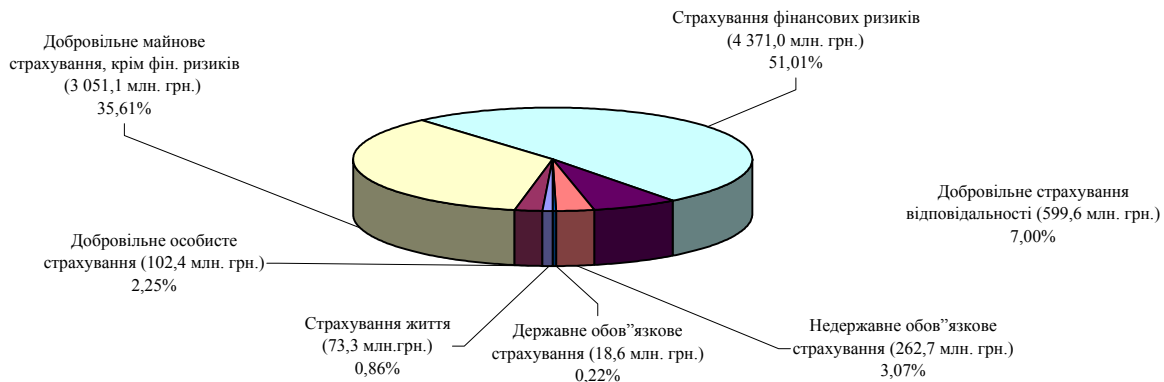
Види страхування	Страхові премії			Страхові виплати		
	I півр. 2003р. (млн.грн.)	I півр. 2004р. (млн.грн.)	Темпи росту	I півр. 2003р. (млн.грн.)	I півр. 2004р. (млн.грн.)	Темпи росту
1	2	3	4	5	6	7
Страхування життя	23,80	73,3	308,0%	1,3	3,6	276,9%
Види страхування інші, ніж страхування життя, у тому числі:	3 880,6	8 495,4	218,9%	391,5	452,6	115,6%
Добровільне особисте страхування	179,5	192,4	107,2%	86,5	151,7	175,4%
Добровільне майнове страхування, в тому числі	3 281,9	7 422,1	226,2%	180,0	211,6	117,6%
- страхування фінансових ризиків	1 820,6	4 371,0	240,1%	68,5	18,0	26,3%
Добровільне страхування відповідальності	169,2	599,6	354,4%	26,3	23,4	89,0%
Недержавне обов'язкове страхування	225,8	262,7	116,3%	74,8	48,4	64,7%
- страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	98,4	112,9	114,7%	26,8	36,4	135,8%
Державне обов'язкове страхування	24,2	18,6	76,9%	23,9	17,5	73,2%
ВСЬОГО (всі види страхування)	3 904,4	8 568,7	219,5%	392,8	456,2	116,1%

Темпи росту страхових премій та страхових виплат за видами страхування (порівняння I півр. 2004 р. до I півр. 2003 р.)

2. Структура страхових премій

2.1 За I півр. 2004 року структура страхових премій, тобто питома вага страхових премій за видами страхування у загальних (валових) надходженнях страхових премій не змінилася:

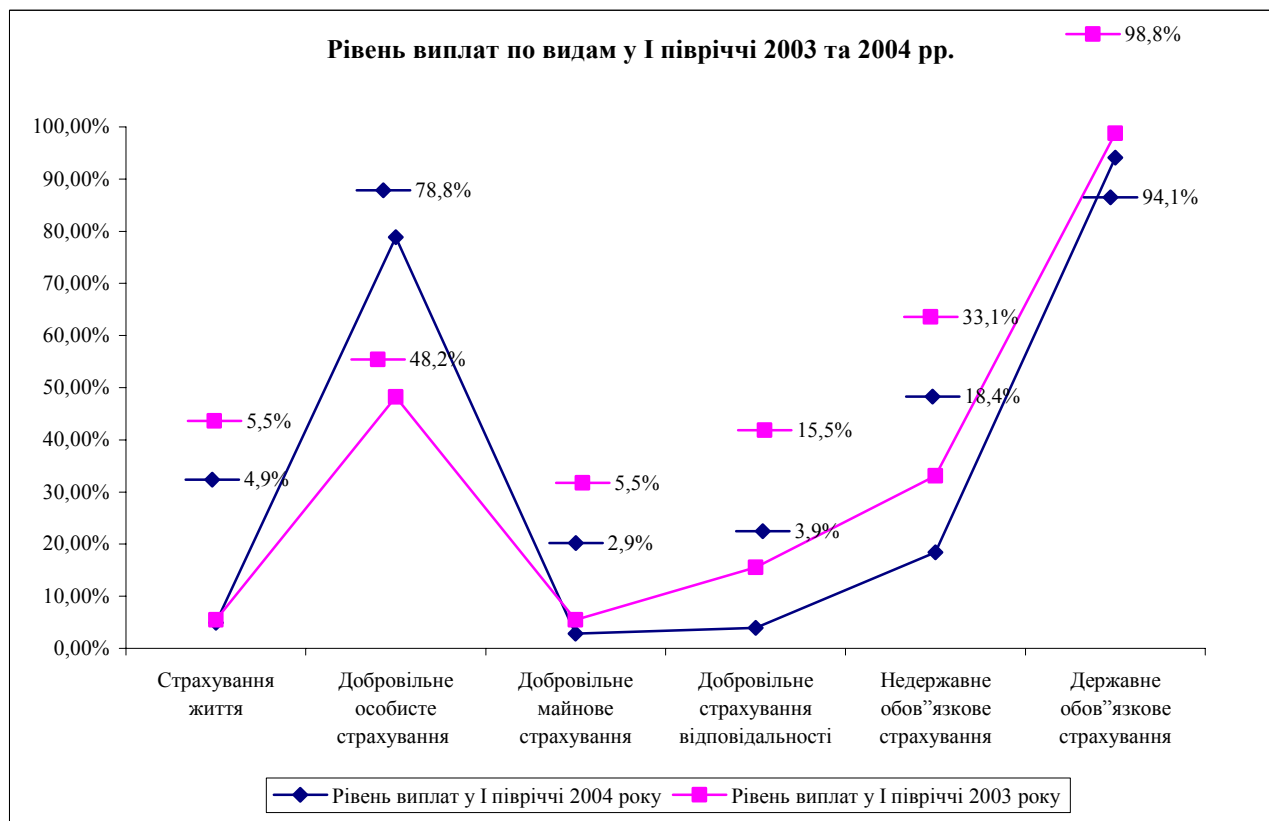

3. Рівень страхових виплат за видами страхування

3.1 За I півріччя 2004 року рівень страхових виплат становив **5,32%**, що менше на 4,74%, ніж у I півріччі 2003 року.

Найвищий рівень виплат у I півріччі 2004 року спостерігався у сфері державного обов'язкового страхування (94,09%) та добровільного особистого страхування (78,85% у порівнянні із 48,19% у за аналогічний період 2003 року). За усіма видами страхування, крім добровільного особистого, спостерігається зменшення рівнів страхових виплат.

Види страхування	Рівень виплат у I півріччі 2004 року	Рівень виплат у I півріччі 2003 року
Страхування життя	4,91%	5,46%
Види страхування інші, ніж страхування життя, у тому числі:	5,33%	10,09%
Добровільне особисте страхування	78,85%	48,19%
Добровільне майнове страхування	2,85%	5,48%
Добровільне страхування відповідальності	3,90%	15,54%
Недержавне обов'язкове страхування	18,42%	33,13%
- страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	36,9%	27,2%
Державне обов'язкове страхування	94,09%	98,76%
ВСЬОГО (всі види страхування)	5,32%	10,06%

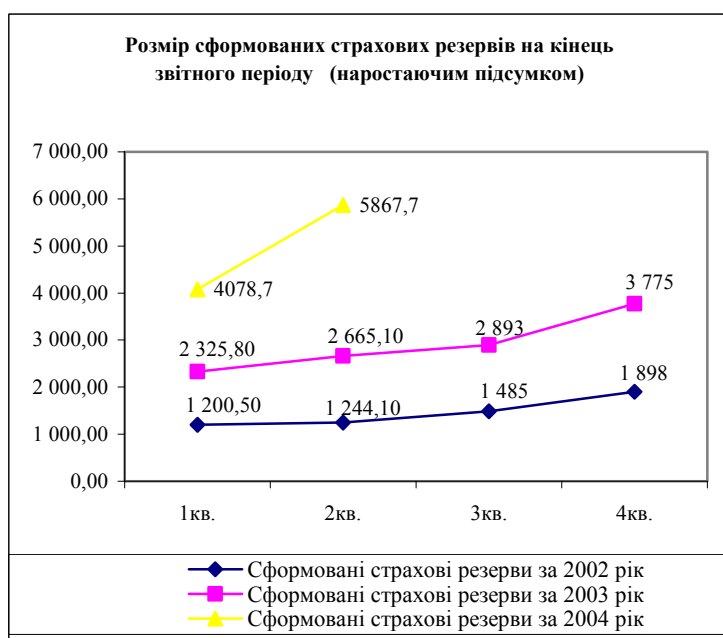

Сформовані страхові резерви

Величина сформованих страхових резервів на кінець I півріччя 2004 року досягла 5 867,7 млн. грн., що на 3 202,6 млн. грн. перевищує аналогічний показник на кінець I півріччя 2003 року (у 2,2 рази).

Сформовані страхові резерви

	За станом на 30.06.2003 (млн.грн.)	За станом на 30.06.2004 (млн. грн.)	Темпи росту (в %)
Величина сформованих страхових резервів на кінець звітного періоду, із них :	2 665,1	5 867,7	220%
а) технічних резервів ,	2 628,6	5 782,0	219,9%
у тому числі резервів збитків	66,0	79,0	119,7%
б) резервів із страхування життя	36,6	85,6	233,9%

IV. Перестраховання

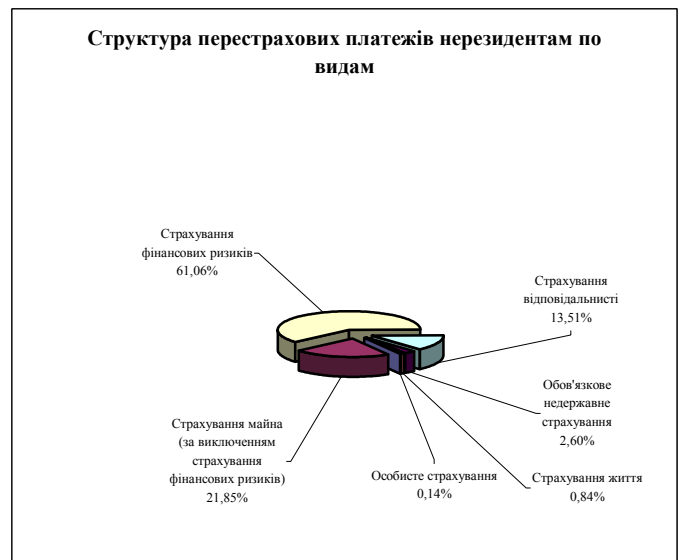
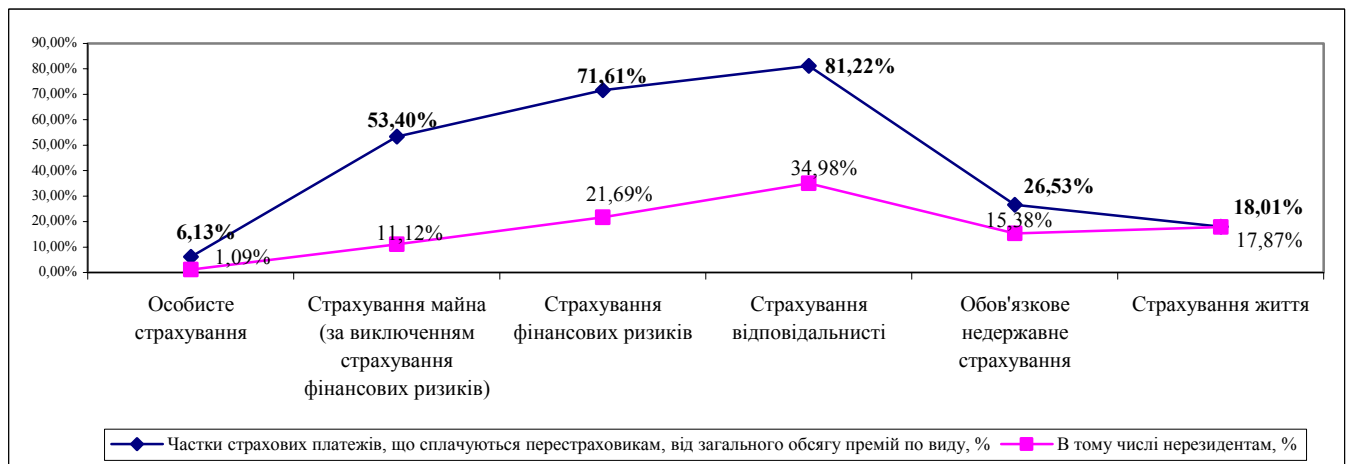
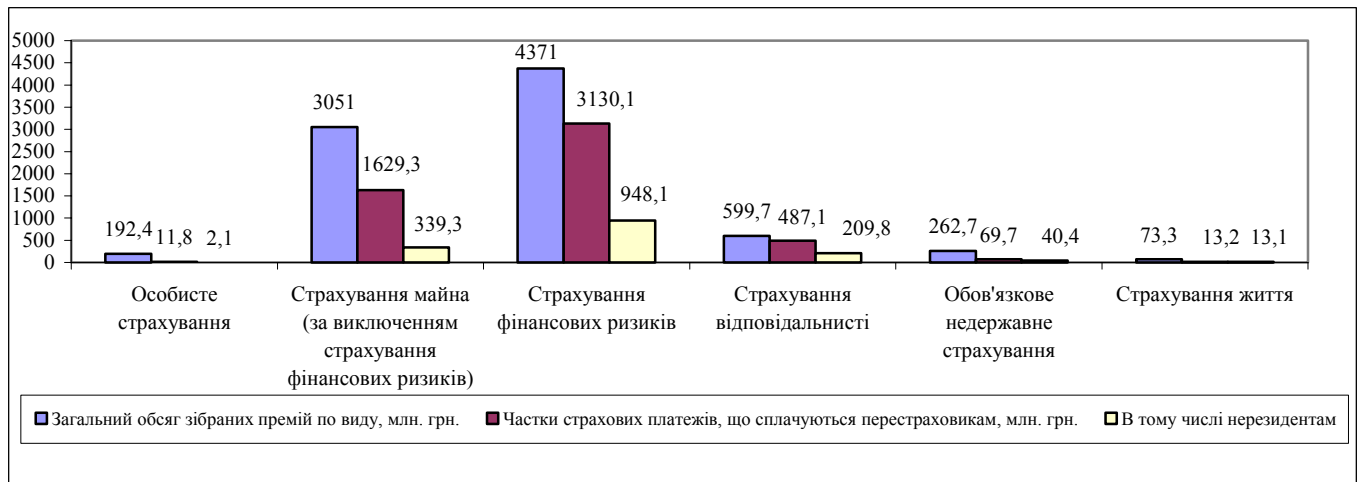
1. Операції з перестраховання ризиків

1.1 У I півріччі 2004 року українські страховики укладали договори перестраховання ризиків за договорами страхування з добровільних та обов'язкових видів страхування (крім державного страхування).

За договорами перестраховання ризиків виконання всіх або частини своїх обов'язків перед страхувальниками страховики (цеденти, перестраховальники) сплатили **5,34 млрд. грн.** (62% від валових страхових премій по ринку), з них:

- перестраховикам-нерезидентам - **1,55 млрд. грн.** (19% від валових премій по ринку),
- перестраховикам-резидентам – **3,75 млрд. грн.** (43% від валових премій по ринку).

Страховики отримали на перестраховання ризиків від інших страховиків (перестраховальників, цедентів) **3 304,2 млн. грн.**, в тому числі від перестраховальників-нерезидентів **10,6 млн. грн.**

2. Частки (компенсації) страхових виплат, що отримувалися від страховиків (перестраховиків) резидентів та нерезидентів

2.1 За вимогами страховиків (цедентів, перестраховувальників) щодо сплати (компенсації) страхових виплат за страховими випадками згідно з укладеними договорами перестраховання у страховиків (перестраховиків) резидентів та нерезидентів частини своїх обов'язків перед страхувальниками, українські страховики отримали 64,4 млн.грн., з них:

- **85%** від перестраховиків-нерезидентів (на суму **54,7** млн. грн.);
- **15%** від перестраховиків-резидентів (на суму **9,7** млн.грн.);

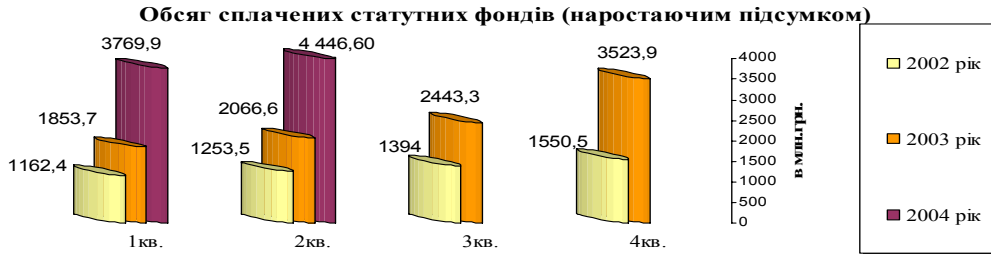
у розрізі видів страхування компенсовано часток страхових виплат:

- **78,7%** з добровільних видів страхування (на суму 50,7 млн. грн., з них нерезидентами 43,9 млн.грн.);
- **21,9%** з видів обов'язкового страхування (на суму 13,7 млн. грн., з них нерезидентами 10,8 млн.грн.).

V. Власний капітал та величина активів страховиків

1.1 За станом на 30.06.2004 р. власний капітал страховиків становив 8 807,6 млн. грн., та порівняно до відповідного періоду 2003 року обсяг власного капіталу зріс майже у 2 рази. Кількість страховиків за розміром власного капіталу: 319 страховиків мають капітал більше 5 млн.грн.; 44 - від 1 - 5 млн.грн.; 7 - від 0,5 - 1 млн.грн.; 2 страховики - менше 0,5 млн. грн.

Загальний обсяг сплачених статутних фондів страховиків станом на 30.06.2004 року становив 4 446,6 млн. грн. і порівняно з 30.06.2003 р. зріс на 2 380 млн. грн. (у 2,15 рази).

1.2. Сукупний розмір активів страховиків, визначених статтею 31 Закону України "Про страхування", станом на кінець I півріччя 2004 року становив **12 455,96** млн.грн.

Категорії активів, визначені статтею 31 Закону України "Про страхування" для представлення страхових резервів	ВСЬОГО / на кінець звітного періоду відповідно до показників форми 1 "Баланс"/	у тому числі ті, якими представлено з урахуванням вимог нормативно-			
		технічні резерви (з урахуванням вимог пункту 3 Положення*)	Частка від загального обсягу технічних резервів	резерви із страхування життя	Частка у резервах із страхування життя
ВСЬОГО:	12 455 959,13	5 782 031,00	100,00%	85 645,70	100,00%
1) грошові кошти на поточних рахунках	2 166 659,85	1 719 233,59	29,73%	12 548,31	14,65%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	69 956,20	69 065,17	1,19%	192,48	0,22%
2) банківські вклади (депозити)	1 654 515,65	1 159 299,24	20,05%	41 355,77	48,29%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	96 597,40	74 411,14	1,29%	13 365,70	15,61%
3) банківські метали	25 136,40	9 499,07	0,16%	1,67	0,00%
4) нерухоме майно	259 534,80	89 773,84	1,55%	2 348,15	2,74%
5) акції	4 637 384,50	1 360 111,76	23,52%	9 882,64	11,54%
6) облігації	66 604,40	13 550,23	0,23%	418,84	0,49%
7) іпотечні сертифікати	2 799,30	2 192,67	0,04%	0,00	0,00%
8) цінні папери, що емітуються державою	3 725,20	1 496,85	0,03%	0,00	0,00%
9) права вимоги до перестраховиків	3 589 913,92	1 394 112,76	24,11%	19 042,58	22,23%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	181 449,10	118 853,26	2,06%	14 507,51	16,94%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України **	44 535,00	31 734,90	0,55%	0,00	0,00%
у тому числі: 10.5) будівництво житла;	42 567,00	29 726,72	0,51%	0,00	0,00%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	1 968,00	2 008,18	0,03%	0,00	0,00%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%
13) готівка в касі	5 150,07	1 026,07	0,02%	47,73	0,08%

* Положення про порядок формування, розміщення та обліку страхових резервів з видів страхування, інших, ніж страхування життя, затверджене наказом Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю 26.05.97р. №41 та зареєстрованого Мінюстом 17.06.97р. №221/2025

** - Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1211 „Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів”

Структура наявних активів страховиків, визначених статтею 31 Закону України "Про страхування", станом на 30.06.2004 року

